

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»
(назва факультету, інституту, центру, коледжу)

Кафедра _____ біології рослин _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

ННЦ «Інститут біології та медицини»

Протокол від «25» 05 2020р. За № 11

Голова вченої ради

Людмила ОСТАПЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Навчальна практика з дендрології

для студентів

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
(шифр і назва)

спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»
(шифр і назва спеціальності)

освітній рівень _____ бакалавр _____
(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)

освітня програма Ландшафтний дизайн та озеленення
(назва освітньої програми)

вид освітнього компоненту обов'язковий

Форма навчання

денна

Навчальний рік

2020/2021

Семестр

4

Кількість кредитів ECTS

3

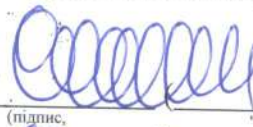
Мова викладання, навчання
та оцінювання

українська

Форма заключного контролю

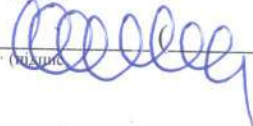
диференційований залік

Пролонговано: на 2021/2022н.р.

(підпис, ПІБ)

«27» 05 2021р.
(дата)

на 2022/2023н.р.

(підпис, ПІБ)

«17» 05 2022р.
(дата)

КИЇВ – 2021

Розробники:

Федір БРОВКО, д. с.-г. н., проф., професор кафедри біології рослин
Олена ВОЙЦЕХІВСЬКА, к.б.н., доц., доцент кафедри біології рослин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри біології рослин

_____ (Наталія ТАРАН)
(підпис)

Протокол від «25» березня 2021р за № 13

Схвалено науково-методичною комісією

ННЦ «Інститут біології та медицини»

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «29» листопада 2021 року за № 6

Голова науково-методичної комісії (Наталія СКРИПНИК)

«29» листопада 2021 року

1. Мета освітнього компоненту – закріплення та удосконалення теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Дендрологія». Набуття умінь та навичок з ідентифікації видового складу фітоценозів природного та штучного походження, у тому числі з визначенням систематичного положення окремих видів інтродуцентів та оцінювання екологічних властивостей, що визначають їх придатність для культивування у межах урбанофітоценозів.

2. Попередні вимоги до опанування освітнього компоненту:

1. Успішне опанування науково-теоретичним та практичним матеріалом навчальних дисциплін «Дендрологія», «Декоративна дендрологія», «Ґрунтознавство та ґрунтова мікробіологія», «Фітоекологія», «Метеорологія та кліматологія», «Охорона праці та безпека життєдіяльності при проведенні садово-паркових робіт».
2. Знання основ ґрунтознавства, селекції та генетики деревних рослин, фітоекології й біометрії у межах програмних питань дисциплін, що викладались під час попереднього періоду,
3. Уміння застосовувати у науковій та прикладній діяльності методів систематики деревних рослин різних систематичних і екологічних груп.
4. Володіння елементарними навичками з виготовлення гербарних зразків облистяних пагонів деревних рослин, а також користування ключами до визначників рослин.

3. Анотація освітнього компоненту:

Навчальна практика покликана поглибити та закріпити теоретичні знання, отримані студентами під час вивчення дисципліни «Дендрологія». Зокрема, ознайомити студентів із видовим складом деревних рослин, що застосовуються для озеленення урбаноландшафтів та з їх біолого-екологічними властивостями, які визначають умови придатності їх для культивування у межах міського середовища. Програмою, також передбачено оволодіння студентами методами визначення окремих видів деревних рослин із залученням гербарного матеріалу, визначників деревних рослин та каталогів провідних фірм, які займаються реалізацією декоративного садивного матеріалу.

4. Завдання (навчальні цілі):

1) закріпити та удосконалити навички з визначення видової приналежності деревних рослин; 2) зібрати гербарний матеріал видів деревних рослин, які представляють основні дендроценози міського середовища; 3) оволодіти правилами виготовлення дендрологічних колекцій для окремих об'єктів міського озеленення; 4) поглибити знання стосовно біолого-екологічних функцій окремих видів деревних рослин в урбофітоценозах; 5) ознайомитись із видовим складом деревних рослин, придатних для культивування у міських насадженнях різного цільового призначення.

Згідно з вимогами **Стандарту вищої освіти України** (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 206 «Садово-паркове господарство») освітній компонент забезпечує набуття студентом таких *компетентностей*:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальних:

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Навички здійснення безпечної діяльності.

фахових:

ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

ФК 14. Здатність представляти результати науково-практичної роботи письмово та усно з використанням сучасних технологій та засобів візуалізації, володіти фаховою термінологією для спілкування з колегами та цільовою аудиторією, в тому числі іноземною мовою.

5. Результати навчання за освітнім компонентом:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з компоненту
Код	Результат навчання			
Знати				
1.1	перелік основних видів деревних рослин, що культивуються у міських зелених насадженнях різного цільового призначення, їх латинські назви та систематичне положення.	Наочні, з обстеженням фітоценозів та ідентифікацією деревних видів	У процесі здачі гербарних матеріалів, поточний контроль	10
1.2	морфологічну будову вегетативних та генеративних органів деревних рослин та їх біолого-екологічні властивості.	Наочні - ілюстративні	Поточний тематичний контроль	10
1.3	методики опису декоративних ознак деревних рослин.	Практичні - підготовчі	Поточний тематичний контроль	10
Уміти				
2.1	визначати види деревних рослин за визначником та ідентифікувати їх життєві форми за морфологічними ознаками.	Наочні, із залученням методів спостереження	Усне опитування	10
2.2	проводити обстеження дендро-фітоценозів та визначати їх просторову структуру.	Практичні вправи тренувальні	Поточний тематичний контроль	10
2.3	збирати морфологічні та генеративні органи деревних рослин для гербаризації та фіксації, а також вести супровідну документацію під час їх заготівлі.	Практичні вправи підготовчі та тренувальні	Поточний тематичний контроль	10
2.4	аналізувати отримані дендрометричні матеріали та складати звіти про результати виконаних робіт.	Наочні – демонстраційні та ілюстративні	Підсумковий – диференційований залік	10
Комунікація				
3.1	працювати у складі груп та	Практичні	Поточний	10

	організувати виконання робіт у деревних фітоценозах.	методи навчання	тематичний контроль	
3.2	представляти отримані результати у формі доповіді й коректно вести дискусію.	Словесно-слухові та демонстраційні	Словесні - підсумкова бесіда	10
Автономність				
4.1	Здійснювати підбір та аналіз літературних джерел, пов'язаних з виконанням програмних завдань.	Самостійні індивідуальні завдання	Звіт з виконання програмних завдань.	10

6. Співвідношення результатів навчання освітнього компонента із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання										
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	
ПР 09. Проектувати та організувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПР. 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.	+	+		+			+		+		

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання знань студентів

- **поточне оцінювання (поточний контроль)**

- Оцінка виконання програми практики: РН 1.1–3.1, 4.1 - 60 балів / 30 балів;
- Захист звіту про виконання завдань практики: РН 3.2, 4.1 – 40 балів / 20 балів

- **семестрове оцінювання (семестровий контроль): диференційований залік**

Підсумкову оцінку з освітнього компонента, диференційований залік, встановлюють як суму оцінок (балів) за усіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки, нижчі мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Для отримання позитивної оцінки (60 балів і вище та «зараховано») обов'язковим є наявність оформлених згідно чинних вимог - щоденника та анотованого звіту з навчальної практики, а також виконання студентом усіх завдань, передбачених чинною програмою практики.

Перескладання семестрового контролю з освітнього компонента з метою отримання вищої оцінки не допускається.

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання виконання програми практики (виконання студентом усіх передбачених програмою практики завдань, оформлення щоденника практики, підготовки та оформлення звіту згідно вимог, оцінювання практики її керівником) проводиться наприкінці або по закінченні практики із урахуванням науково-методичної специфіки професійно-

орієнтованого блоку. Захист звіту про практику проводиться перед комісією за участю керівника практики від кафедри наприкінці або по закінченні практики із урахуванням науково-методичної специфіки професійно-орієнтованого блоку (оцінюється доповідь та презентація, логічність та коректність викладання, відповідність меті та завданням практики, обґрунтування обраної теми, аргументованість відповідей на запитання).

Відмінно / Excellent	90 - 100
Добре / Good	75 - 89
Задовільно / Satisfactory	60 - 74
Незадовільно / Fail	0 - 59

8. Структура освітнього компоненту

№ пп.	Види робіт	Обсяг годин на виконання робіт:		
		на об'єктах	камерально	самостійно
1	Передбачені чинною програмою	21	21	21
2	Оформлення щоденника з практики	3	3	3
3	Робота над звітом	-	6	3
4	Підготовка до здачі диференційованого заліку	-	6	3
	Загальна сума бюджету часу	24	36	30

Загальний обсяг годин на виконання робіт на об'єктах та камерально – 60.

На самостійне виконання робіт передбачено 30 год..

9. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник / Кохно М.А., Гордієнко В.І., Захаренко Г.С. та ін.; за ред. М.А. Кохна, С.І. Кузнецова; НАН України, Нац. бот. сад ім. М.М. Гришка. К.: Вища школа, 2001. 207 с.
2. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина I. Довідник / Кохно М.А., Пархоменко Л.І., Зарубенко А.У. та ін.; за ред. М.А. Кохна. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 448 с.
3. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Довідник / Кохно М.А., Трофименко Н.М., Пархоменко Л.І. та ін.; за ред. М.А. Кохна та Н.М. Трофименко. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 716 с.
4. Заячук В.Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник. Л.: ТЗОВ «Фірма Камула», 2005. 176 с.
5. Заячук В.Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник. Л.: ТЗОВ «Фірма Камула», 2004. 408 с.
6. Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник. Л.: Апріорі, 2008. 656 с.

Додаткові:

1. Калініченко О.А., Ковалевський С.Б., Титаренко О.К. Дендрологія. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та навчальної практики для студентів лісогосподарського факультету стаціонарного відділення навчання. К.: Вид. НАУ, 2000. 47 с.
2. Бродович Т.М., Бродович М.М. Деревья и кустарниками запада УССР : атлас. Львов: Вища шк., 1979. 250 с.

3. Горышина Т.К. Экология растений. М : Высш. шк., 1979. 368 с.
4. Крюссман Г. Хвойные породы. М.: Лесн. пром.-сть, 1986. 256 с.
5. Тахтаджян А.Л. Система магнолиофитов. Л.: Наука, 1987. 439 с.

10. INTERNET-ресурси:

<http://google.ua>,

<http://wikipedia.ua>

<http://www.studopedia.com>

<http://www.library.univ.Kiev.ua>,

<http://www.sci-lib.com>